

УДК 94 (477) (092) «1917/1920»

В. Я. Яценко

Дніпропетровський національний університет імені Олеся Гончара

В. І. ОСИПОВ: ПОЛІТИЧНИЙ ПОРТРЕТ У КОНТЕКСТІ РЕВОЛЮЦІЙНОЇ ДОБИ 1917–1920 рр.

Висвітлено основні віхи життєвого шляху В. І. Осипова, більш ґрунтовно розкрито його політичний портрет у революційну добу 1917–1920 рр.

Ключові слова: В. І. Осипов, соціаліст-революціонер, міський голова, міська Дума, губернський комісар.

Освещаются основные вехи жизненного пути В. И. Осипова, более основательно раскрывается его политический портрет в революционную эпоху 1917–1920 гг.

Ключевые слова: В. И. Осипов, социалист-революционер, городской голова, городская Дума, губернский комиссар.

The basic stages of V. I. Osypov's course of life are thrown light upon, his political portrait is revealed more thoroughly in the revolutionary epoch of 1917–1920.

Key words: V. I. Osypov, Socialist-Revolutionary, mayor, municipal duma, province commissar.

У подіях суспільно-політичного життя Катеринослава 1917–1920 рр. В. І. Осипову як громадському діячу належить помітне місце. Названий період в історії міста заслуговує на особливу увагу завдяки нерідко винятковості та значущості подій, що відбувалися. Біографічний же жанр є по-своєму плідним у пізнанні історичного минулого, нехай навіть і на мікроісторичному рівні. Як зазначає, говорячи про це, Н. М. Яковенко: «... кожную біографію стали розглядати як вияв неповторного – призму, через яку переломлюються соціальні макропроцеси та миттєві тенденції й унікальний життєвий досвід індивіда, його внутрішнє самовідчуття і стиль поведінки..., що підштовхують до саме такого, а не інакшого життєвого вибору» [15, с. 249–250]. Біографія ж В. І. Осипова є благодатним об'єктом для дослідження основних закономірностей і протиріч суспільно-політичного розвитку Катеринослава у непрості 1917–1920 рр. До того ж життя і діяльність В. І. Осипова не дістали ще належного висвітлення в історичній

науці. У 20-х рр. ХХ ст. у своїх спогадах старі діячі більшовицької партії свідчили, що восени 1917 р. Катеринославська міська Дума діяла вороже контрреволюційно і стала організаційним центром усіх контрреволюційних сил, і при цьому згадували міського голову, правого есера В. І. Осипова як виразника подібних настроїв [4, спр. 24, арк. 13; спр. 369, арк. 80]. До кінця 1950-х рр. В. І. Осипов узагалі випадає з поля зору радянських істориків, будучи репресованим у 1938 р., але реабілітованим у 1957 р. До 1990-х рр. В. І. Осипов лише зрідка називався в працях деяких радянських істориків при висвітленні подій 1917–1918 рр. у Катеринославі [14, с. 44]. Але спеціальним об'єктом дослідження біографія В. І. Осипова в названий період так і не стала. На сьогодні є невеликий біографічний нарис про нього, опублікований у збірнику «Відроджена пам'ять» [16], але й тут події 1917–1920 рр. у біографії названого діяча не дістали достатньо повного розкриття.

Тому в даній статті висвітлюються основні віхи життєвого шляху В. І. Осипова з більш ґрунтовним розкриттям його політичного портрета в контексті революційної доби 1917–1920 рр.

Народився Василь Іванович Осипов 17 грудня 1884 р. у Володимирі в родині робітника [7, арк. 4]. Рано прилучився до революційного руху Росії. У 1902–1903 рр. він пристає до партії соціалістів-революціонерів (есерів), яка утворюється в цей час. Спочатку В. І. Осипов відвідує пропагандистські гуртки есерів, в яких вивчає історію революційного руху, економічні науки та інше. Приблизно з 1904 р. за завданням місцевого комітету есерівської партії він стає пропагандистом і проводить заняття гуртків, переважно серед учнівської молоді. У цей же час В. І. Осипов навчається в університеті і працює у Володимирському земстві. Також він проводить агітаційну й пропагандистську роботу серед земських службовців і серед селян. У 1906 р. його обирають до складу Володимирського губернського комітету есерівської партії, в якому він завідує пропагандистською роботою [7, арк. 67]. Від жандармів В. І. Осипов переховується, але 20 червня 1907 р. його заарештовують у Москві. За належність до партії есерів В. І. Осипова на п'ять років висилають до Наримського краю під гласний нагляд поліції [7, арк. 203]. У зв'язку з розкриттям провокації Азефа, він на деякий час втрачає зв'язки з партією.

сю, але по завершенню строку заслання частково їх відновлює [7, арк. 68]. Після відбуття строку гласного нагляду В. І. Осипов у березні 1912 р. прибуває до Самари, де за ним устанавлюється негласне спостереження. У серпні 1915 р. він уже значиться у зведенні спостережень за особами, належними до Катеринославської організації УСДРП. На початку 1917 р. В. І. Осипов працює помічником секретаря губернської земської управи [7, арк. 71, 80; 8, 20 янв.]. У січні 1917 р. його призначають представником від губернської земської управи до реквізиторської комісії для проведення реквізицій і оцінки предметів у тих випадках, коли буде визнано необхідним у військових цілях провести реквізицію при посередництві цієї комісії [8, 20 янв.].

У 1917 р., після повалення самодержавства В. І. Осипов відновлює активну роботу в партії есерів. Його обирають членом Катеринославського губернського комітету партії, де він до серпня 1917 р. відповідає за редакційно-видавничу роботу [7, арк. 68]. Узагалі у 1917 р. В. І. Осипов стає одним із найбільш активних громадських діячів Катеринослава. Уже 3 березня 1917 р. (до лютого 1918 р. усі дати подаються за старим стилем) на нараді представників існуючих у Катеринославі громадських організацій він виступав з питання про організацію губернського виконавчого комітету цих організацій і був обраний кандидатом у члени цієї установи, на той час найвищої у Катеринославській губернії [8, 5 марта]. У найближчі після цього дні В. І. Осипов від Катеринославського губернського тимчасового виконавчого комітету громадських і робітничих організацій (пізніше ця установа набула назви губернського виконавчого комітету громадських організацій (ГВКГО)) обирається комісаром на пошту й телеграф та по нагляду за друкарнями [4, спр. 237, арк. 114; 8, 7 марта]. Пізніше він став членом редакційної комісії ГВКГО [1, 25 июля].

Навесні – влітку 1917 р. В. І. Осипов бере участь у численних засіданнях, конференціях, з'їздах. Так, 24 березня 1917 р. він головує на губернському кооперативному з'їзді Всеросійського селянського союзу, на якому його обирають членом губернського кооперативного комітету та членом тимчасового губернського комітету селянського союзу [8, 28 марта]. На початку червня 1917 р. тимчасовий губернський комітет селянського союзу отримав із Москви від В. І. Осипова телеграму про те, що на Катеринослав-

ський губернський з'їзд Всеросійського селянського союзу, який готувався на 11 червня, приїде міністр землеробства В. М. Чернов [8, 7 июня]. А 11 червня 1917 р., у перший день роботи цього з'їзду В. І. Осипов виступив із привітальною промовою як представник ГВКГО і помічник губернського комісара [1, 14 июня].

У цей же час він активно працює у складі ГВКГО, виступає на його засіданнях [1, 13 мая; 1, 21 июля; 1, 22 июля; 1, 27 июля; 1, 3 авг.; 10, 23 июля та ін.]. 27 травня 1917 р. на засіданні ГВКГО його обирають помічником губернського комісара, яким тоді був голова ГВКГО, голова губернської земської управи К. Д. Гесберг [8, 30 мая]. Але вже не пізніше 14 червня 1917 р. К. Д. Гесберг повідомив В. І. Осипова про свою відмову від посади губернського комісара і запропонував йому, як заступнику, зайняти цю посаду [1, 14 июня]. З 12 червня 1917 р. В. І. Осипов виконує обов'язки губернського комісара, що на той час відповідало рівневі губернатора. У місцевих періодичних виданнях за червень – серпень 1917 р. міститься достатньо повідомлень про діяльність В. І. Осипова на новій посаді. Це й численні обов'язкові постанови з різних питань за його підписом як в. о. губернського комісара та інші документи й матеріали [1, 16 июня; 1, 24 июня; 1, 25 июня; 1, 14 июля; 1, 15 июля; 1, 16 июля; 1, 18 июля; 1, 21 июля; 1, 27 июля та ін.]. 13 липня 1917 р. як в. о. губернського комісара В. І. Осипов головував і виступав на нараді по біженських справах [1, 25 июля]. На цій посаді В. І. Осипов перебував до 17 серпня 1917 р., коли розпорядженням новопризначеного губернського комісара Ш. Лоського його було звільнено [1, 17 авг.].

13 серпня 1917 р. у Катеринославі відбулися вибори до міської Думи, за результатами яких В. І. Осипов став її гласним, пройшовши по кандидатському списку № 12 (партія соціалістів-революціонерів і об'єднана єврейська соціалістична робітничая партія). Список № 12 став лідером у цих виборчих перегонях, отримавши 24 місця гласних із 113. 26 серпня 1917 р. В. І. Осипова на зібранні міської Думи обирають Катеринославським міським головою на термін до 1 січня 1919 р., призначивши йому оклад 6 тисяч карбованців на рік [1, 29 авг.; 7, арк. 68]. Так В. І. Осипов став першим революційним мером Катеринослава, залишаючись на цій посаді до травня 1918 р. У його політичній кар'єрі це був зоряний період.

Як правий есер В. І. Осипов був у числі політичних противників більшовиків. Журнали зібрань Катеринославської міської Думи за серпень – грудень 1917 р. дають цьому чимало підтверджень. Особливо гостро політичне протистояння в стінах міської Думи виявилось наприкінці жовтня 1917 р., коли постало питання про владу. В. І. Осипов у обговоренні цих питань узяв найактивнішу участь. 26 жовтня він доповів про те, як протягом 25–26 жовтня до Катеринослава надходила інформація про події в Петрограді і як на це реагували міська управа й органи революційної демократії міста [6, арк. 277–279]. 27 жовтня В. І. Осипов виступив на зібранні міської Думи з великою доповіддю, в якій дав оцінку подіям, що на той час відбувалися в Петрограді та країні. Міський голова, підсумовуючи, однозначно заявив: «... ми не йдемо з більшовиками, ми проти них, ми проти захоплення влади перед Устан. Зборами ... ми повинні засудити виступ більшовиків у Петрограді, бо він веде до громадянської війни, до величезної міжусобиці ... Дума повинна сказати своє слово ... і засудити той нерозсудливий крок, крок Герострата, який зроблений більшовиками» [6, арк. 283–283 зв.].

На наступному зібранні міської Думи 31 жовтня стався інцидент, пов'язаний з випущеним цього дня першим номером «Бюллетеня Екатеринославского городского общественного управления». У вступній статті-анотації до нього за підписом В. І. Осипова, як міського голови, повідомлялося, що міське самоврядування вирішило випускати телеграми та інші матеріали про події у країні [2, 31 окт.]. Хоча це видання було здійснено за рішенням міської Думи від 27 жовтня [6, арк. 305], гласні-більшовики (М. В. Копилов та ін.) звинуватили В. І. Осипова у тенденційному, однобічному підборі матеріалів у цьому «Бюллетене...» і поставили питання про недовіру міському голові. Після бурхливого і часом навіть занадто пристрасного обговорення цього питання міська Дума ухвалила доручити міському голові спільно з особливою комісією управи видавати бюлетені міського самоврядування, в яких уміщувати всі телеграми, які надходитимуть до офіційних установ міста [6, арк. 306 зв. – 312].

Міська Дума Катеринослава залишилася на антибільшовицьких позиціях й після взяття більшовиками влади у місті наприкінці грудня 1917 р. В опозиції до більшовиків перебував і В. І. Осипов. 9 січня 1918 р. з його ініціативи в земській управі відбулося

об'єднане засідання представників соціалістичних партій і громадських організацій для створення об'єданого бюро по боротьбі з руйнівним впливом більшовизму. На засіданні було вирішено випустити відозву до населення з протестом проти розпуску Раднаркомом Усеросійських Установчих зборів і організувати об'єднане бюро для створення єдиного революційного фронту [4, спр. 267, арк. 42]. 26 ж лютого 1918 р. на зібранні міської Думи Катеринослава було ухвалено резолюцію, яка засуджувала зовнішньополітичну діяльність радянського уряду і вимагала передачі всієї повноти влади Установчим зборам [13, с. 28]. Хоча щодо В. І. Осипова були й інші свідчення. 20 лютого 1927 р. на засіданні Катеринославської групи сприяння Істпарту ЦК ВКП(б) В. К. Аверін згадував: «... з 3-го на 4-е квітня ... ми залишили місто Катеринослав. Треба сказати, що було дуже зворушливе прощання з міським головою. Зайшов Осипов до міської Ради, розплакався, розцілувався і навіть сказав, що, якщо ми не підемо, то він надасть нам притулок, але в притулку, звичайно, ніякої потреби не було» [4, спр. 36, арк. 25]. Правда, відразу ж після цього В. К. Аверін додав: «Осипов у свій час був нами заарештований і дуже жаль, що його не розстріляли. Зараз він учений секретар ЕКОСО у Катеринославі. Я з ним зустрічався і він дуже люб'язно мені поклонився» [4, спр. 36, арк. 25–26].

На початку квітня 1918 р. до Катеринослава увійшли німецькі та австро-угорські війська і міська Дума та її голова в інтересах населення міста для налагодження взаємовідносин постійно підтримували зв'язки з командуванням окупаційних військ. Проте міський голова В. І. Осипов відмовився інформувати німецьку комендатуру про настрої населення міста [9, с. 356].

Припинення діяльності Центральної Ради й прихід до влади в Україні гетьмана П. П. Скоропадського, що сталося 29 квітня 1918 р., привело до змін у становищі міської Думи Катеринослава. З джерел відомо, що В. І. Осипов, як міський голова, брав участь у першотравневій демонстрації 1918 р. у місті [4, спр. 267, арк. 49]. Але вже 9 травня Катеринославська міська Дума демократичного складу була розпущена, а 28 травня її замінила цензова Дума, яка діяла в Катеринославі у 1913–1917 рр. [3, с. 86].

У листопаді 1918 р. загальнополітична ситуація в Україні радикально змінюється. Гетьманський режим опинився в стані гли-

бокої політичної кризи і до влади починає приходити Директорія. За таких умов В. І. Осипов знову міський голова Катеринослава на чолі міської Думи демократичного складу, яка знову відновила свою діяльність. М. І. Хавський, один з активних діячів Катеринославської організації РСДРП(б) у 1917–1918 рр., згадував, як він у листопаді 1918 р., звільнений з в'язниці, прийшов до міської Думи і попросив В. І. Осипова надати йому слово для позачергової заяви, на що останній відповів, що не хоче з ним навіть вітатися. М. І. Хавський заявив, що він прийшов не вітатися з ним, а зробити позачергову заяву. У відповідь В. І. Осипов заявив, що не надасть йому слова. Проте на вимогу присутніх М. І. Хавський усе ж таки дістав можливість виступити [4, спр. 25, арк. 49].

На той час, наприкінці листопада – у грудні 1918 р., в Катеринославі склалася досить своєрідна ситуація, коли в різних частинах міста одночасно існувало з півдесятка різних влад. За таких умов міській Dumі та її голові не раз доводилося виступати в ролі посередника в протистоянні різних політичних сил. Так 6 грудня 1918 р. в кабінеті міського голови В. І. Осипова проводилися переговори між делегаціями від українських військ та 8-го корпусу, між якими напередодні сталися збройні сутички [9, с. 372]. 2 грудня 1918 р. Катеринославська губернська земська управа та міська Дума демократичного складу видали спільну заяву, в якій заявили, що перебрали на себе всю владу в місті та губернії та обрали Губернський комісаріат у складі губернського комісара О. І. Пижова та його помічника О. Г. Яценка, повноваження яких починалися з 3 грудня [5, кол. № 193, арк. 9]. На посаді міського голови В. І. Осипов залишався до кінця січня 1919 р., коли місто зайняли радянські війська і було утворено радянські органи влади та управління.

Коли наприкінці червня 1919 р. до Катеринослава увійшли денікінські війська, міська Дума знову відновила свою діяльність. Так 1 липня 1919 р. Катеринославська міська управа влаштувала пишний прийом генерал-лейтенантові А. Г. Шкуро [9, с. 377]. У цей час, влітку 1919 р., В. І. Осипов знову стає міським головою Катеринослава. У своєму вітанні генералові А. І. Денікіну та статтях, надрукованих у газеті «Ваше слово» (17 липня і 7 вересня 1919 р.), він закликав населення до всебічної підтримки Добровольчої армії у її боротьбі проти більшовиків [7, арк. 203].

Проте сам В. І. Осипов у 1938 р., під час слідства над ним, зазначив, що був заарештований денікінцями, які розігнали й міське самоврядування [7, арк. 69]. Поганий стан збереженості джерел по цій темі не дає можливості точно встановити, коли саме, в які місяці 1919 р. В. І. Осипов був міським головою і яка саме міська Дума діяла в Катеринославі в червні – грудні 1919 р. Проте газета «Приднепровский край» 8 серпня 1919 р. міським головою Катеринослава називає М. Н. Коростовцева (кадет) [12, 6 (19) авг.]. Документи, які зберігаються в Державному архіві Дніпропетровської області, повідомляють, що за постановою від 21 серпня 1919 р. Катеринославська міська управа виступала як установа, яка заміняла міську Думу [5, кол. № 193, арк. 18]. Але наприкінці грудня 1919 р. у Катеринославі знову й уже остаточно була встановлена радянська влада.

У партії есерів В. І. Осипов, як він сам про це свідчив, перебував до 1919 р. і залишив її, не погоджуючись із подальшою контрреволюційною політикою партії. Про свій вихід із партії есерів В. І. Осипов зробив заяву в газетах [7, арк. 68]. З цього часу, як заявив В. І. Осипов на слідстві у 1938 р., він розірвав будь-який зв'язок з есерами, відійшовши від них і ідеологічно [7, арк. 68]. Але є інші свідчення. Виданий в 1921 р. під грифом «Цілком таємно» «Отчёт Екатеринославской губернской чрезвычайной комиссии», висвітлюючи арешт В. І. Осипова у 1921 р., називає його видним місцевим есером, і, більше того, головою й секретарем губкому партії есерів [11, с. 81]. Цей арешт відбувся не пізніше літа 1921 р. В. І. Осипова звинувачували у контрреволюційній діяльності, яку він проводив у Катеринославі під час денікінської окупації. Сам же арешт В. І. Осипова місцевими органами держбезпеки було використано для ліквідації місцевої організації есерів. Слідчому, який своїм гуманним ставленням до заарештованого зміг увійти до нього в довіру, вдалося отримати від В. І. Осипова списки всіх членів губкому, на підставі якого вже найближчим часом Катеринославською губернською надзвичайною комісією було успішно проведено операцію по ліквідації місцевої есерівської організації, що, до речі, відбувалося в той час по всій країні [11, с. 81–82].

В «Отчёте Екатеринославской губернской чрезвычайной комиссии» говориться, що після представлення списку членів губкому В. І. Осипова звільняють [11, с. 81–82]. Але за іншими до-

кументальними свідченнями В. І. Осипова рішенням Катеринославського губревтрибуналу від 3 липня 1921 р. за контрреволюційну діяльність засуджують до 10 років ув'язнення. Проте, керуючись постановою V Всеукраїнського з'їзду рад від 4 березня 1921 р. про амністію, покарання це скорочують до 5 років. 21 лютого 1922 р. особлива комісія по розвантаженню та скасуванню Катеринославського губконцтабору у своєму засіданні ухвалила щодо В. І. Осипова : «Покарання залишити в силі, скоротивши на одну третину» [7, арк. 69].

Як би там не було, але у січні 1923 р. В. І. Осипов уже працює керівником відділу прямих податків Катеринославського губфінвідділу, як це засвідчує «Еженедельный официальный бюллетень Екатеринославского губисполкома», а саме його номери за січень – серпень 1923 р. Наприкінці 1920-х рр. В. І. Осипов працює вченим секретарем Окрплану [16, с. 400].

У 1931 р. його знову заарештовують «за участь у контрреволюційній шкідницькій організації, яка ставила собі за мету затримку господарського розвитку країни» [7, арк. 69]. Судовою трійкою ОДПУ В. І. Осипова було засуджено на п'ять років, які він відбув у Свирських виправно-трудовах таборах [7, арк. 69].

У 1934 р. В. І. Осипов повертається до Дніпропетровська і до дня арешту працює економістом планового відділу облкомунгоспу [7, арк. 296–297. 306–307]. 5 грудня 1937 р. його заарештовують із звинуваченням у належності до контрреволюційної есерівської повстанської організації. У матеріалах слідчої справи В. І. Осипов визначається як керівник цієї організації. Проте добитися визнання вини від заарештованого слідству так і не вдалося. Проти В. І. Осипова дають показання інші учасники цієї справи, але він залишається непохитним. Протоколи допитів В. І. Осипова це засвідчують [7, арк. 65–65 зв., 66, 72–74, 181].

На підставі представленого «Обвинувального висновку до слідчої справи № 51 653» трійка УНКВС УРСР по Дніпропетровській області у своєму засіданні від 10 травня 1938 р., розглянувши цю справу, винесла вирок, засудивши всіх її учасників до розстрілу [7, арк. 184]. Щодо В. І. Осипова цей вирок було виконано 7 липня 1938 р. [7, арк. 186].

У 1957 р., коли проходив процес реабілітації, слідча справа, за якою проходив В. І. Осипов, була переглянута. 12 квіт-

ня 1957 р. Военний трибунал Київського військового округу на своєму засіданні від 12 квітня 1957 р. визначив: «Постанову трійки УНКВС УРСР по Дніпропетровській області від 10 травня 1938 р. по відношенню до Осипова ... відмінити і справу про них виробництвом припинити за відсутністю складу злочину» [7, арк. 319].

Саме так склалася доля для В. І. Осипова. Загинути в самий пік сталінських репресій, у 1937–1938 рр., для нього, мабуть, не просто судилося, а було неминучим, враховуючи весь його попередній життєвий шлях. Останні 23 роки життя В. І. Осипова (із невеликими перервами) безпосередньо пов'язані з Катеринославом-Дніпропетровськом, а 1917–1920 рр. стали періодом, коли в повну силу розкрився його потенціал як громадсько-політичного діяча. Сама ж політична біографія В. І. Осипова у ці роки дозволяє на персоналістичному рівні повніше й глибше зрозуміти, осмислити основні тенденції суспільно-політичного розвитку Катеринослава, особливо в названий непростий період революційних перетворень. А це є ще одним підтвердженням актуальності цього матеріалу й для розуміння процесів сучасного історичного розвитку нашої країни та регіону. Оскільки й сьогодні, як і вісім десятиліть тому, наша країна перебуває в стані важливих якісних перетворень.

Бібліографічні посилання

1. Бюллетени губернского исполнительного комитета общественных организаций. – 1917.
2. Бюллетени Екатеринославского городского общественного управления. – 1917.
3. *Двуреченська О. С.* Органи міського самоврядування Катеринослава: формування, структура та напрями діяльності (кінець XVIII – початок XX ст.) / *О. С. Двуреченська.* – Д., 1994.
4. Державний архів Дніпропетровської області. – Ф. 24, оп. 1. – Далі : ДАДО.
5. ДАДО. – Ф. 32 с, оп. 1.
6. ДАДО. – Ф. 469, оп. 1, спр. 1.
7. Державний архів СБУ. Фонд управління в Дніпропетровській області. – Спр. П – 7116.
8. *Екатеринославская земская газета.* – 1917.
9. *Історія міста Дніпропетровська / за наук. ред. А. Г. Болебруха.* – Д., 2006.

10. Народная жизнь. – 1917.
11. Отчёт Екатеринославской губернской чрезвычайной комиссии с 1 января 1920 г. по 1 ноября 1921 г. – Д., 1994.
12. Приднепровский край. – 1919.
13. *Тригуб П. М.* Ліквідація міських дум і земств у період боротьби за встановлення і зміцнення Радянської влади в Україні (грудень 1917 р. – березень 1918 р.) / П. М. Тригуб // Питання історії народів СРСР : Респ. міжвід. темат. наук. зб. / редкол.: С. М. Королівський (відп. ред.) [та ін.]. – Харків, 1972. – Вип. 13. – С. 24–31.
14. *Шевченко Г. І.* Василь Кузьмич Аверін / Г. І. Шевченко. – Д., 1970.
15. *Яковенко Н.* Вступ до історії / Н. Яковенко. – К., 2007.
16. *Яценко В. Я.* Винним себе не визнав / В. Я. Яценко // Відроджена пам'ять : Книга нарисів. – Д., 1999. – С. 396–402.

Надійшла до редколегії 12.11.09

УДК 94 (477.63) «19-20»

Т. М. Цимлякова

Дніпропетровський історичний музей ім. Д. І. Яворницького

**«ОСОБИСТОМУ – ЛІЧЕНІ ГОДИНИ,
ВСЕ ЖИТТЯ – ПРОЛЕТАРІАТУ, РЕВОЛЮЦІЇ»**

Висвітлено віхи життя та аспекти діяльності В. К. Аверіна – визначного діяча радянської доби, голови Катеринославського, Волинського, Харківського та Одеського Губвиконкомів.

Ключові слова: Брянський завод, лікарняна каса, ВРШ, Укріпрайон, міськрада, губвиконком, «опозиція 46-ти», Якутск.

Отображены вехи жизни и аспекты деятельности В. К. Аверина – выдающегося деятеля советской эпохи, председателя Екатеринославского, Волынского, Харьковского и Одесского губисполкомов

Ключевые слова Брянский завод, больничная касса, ВРШ, Укрепрайон, горсовет, губисполком, «опозиция 46-ти», Якутск.

This article introduces V. K. Averin, an outstanding soviet figure, a chairman of Katerinoslav, Volyn', Kharkiv and Odesa regional executive committees. The author describes Averin's life and work.

Key words: The Bryanskiy plant, hospital savings-bank, military-revolutionary office, fortified district, city council, regional executive committee, 46's opposition, the town of Yakutsk.